

CRNA GORA
SKUPŠTINA

Odbor za ljudska prava i slobode

Broj: 00-

Podgorica, 21. novembar 2018. godine

INFORMACIJA

O UČEŠĆU ČLANA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE MR MIHAILA ANĐUŠIĆA NA KONFERENCIJI „MENTALNO ZDRAVLJE DJECE U CRNOJ GORI“, održanoj u Podgorici 20. novembra 2018. godine

Član Odbora za ljudska prava i slobode mr Mihailo Anđušić učestvovao je na Konferenciji „Mentalno zdravlje djece u Crnoj Gori“, održanoj u Podgorici 20. novembra 2018.

Konferenciju je organizovala institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore povodom obilježavanja 20. novembra - Međunarodnog dana djeteta.

Na Konferenciji kojoj su prisustvovali predstavnici Skupštine Crne Gore, Vlade Crne Gore, obrazovnih, zdravstvenih i ustanova socijalne i dječje zaštite, kao i međunarodnih i nevladinih organizacija predstavljen je Izvještaj Zaštitnika o mentalnom zdravlju djece u Crnoj Gori.

Učesnicima su se obratili zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore Šučko Baković, zamjenica Zaštitnika za prava djeteta, mladih i socijalno staranje Snežana Mijušković i djeca, predstavnici Zlatnih savjetnika Zaštitnika.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda je saopštio da se o mentalnom zdravlju djece u Crnoj Gori još uvijek malo govori. Ocijenio je da fenomen mentalnog zdravlja djece i probleme koji iz njega proističu karakteriše nedovoljno poznavanje i stigmatizacija od strane opšte i stručne javnosti. Posebnu pažnju trebalo bi usmjeriti na unapređenje mentalnog zdravlja kroz prevenciju mentalnih poremećaja u periodu djetinjstva, što bi doprinijelo očuvanju zdravlja u odraslom dobu čovjeka. Zaključio je da djeca sa mentalnim smetnjama u Crnoj Gori ne ostvaruju pravo na potpunu, adekvatnu i kvalitetnu zdravstvenu zaštitu, što je u suprotnosti sa međunarodnim i nacionalnim propisima. Takođe, podsjetio je da je institucija Ombudsmana na ovaj problem ukazivala više puta i ocijenio da je izostanak hospitalnog tretmana djece koja su u stanju potrebe u potpunosti neprihvatljiv, jer ugrožava njihov razvoj, kontrolisanje bolesti i pripremu za samostalan život.

Zamjenica Zaštitnika Snežana Mijušković je upozнала sa metodologijom izrade Izvještaja, ključnim rezultatima i preporukama za unapređenje stanja. Istakla je da su problemi mentalnog zdravlja djece i adolescenata često praćeni problemima u porodici i školi, devijantnim ponašanjem i zloupotrebom psihoaktivnih supstanci ili alkohola. Širok spektar oboljenja djece zahtijeva angažovanje stručnjaka različitih profila kako bi se obezbijedilo kontinuirano praćenje i podrška djeci i njihovim porodicama.

Analizirajući stanje u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, primijetili su veliku razliku u prostornoj i materijalnoj opremljenosti centara, odnosno ambulanti za mentalno zdravlje. U okviru postojećih zdravstvenih ustanova na sekundarnom nivou zaštite mentalnog zdravlja, nije predviđeno tretiranje djece koja imaju poteškoće sa mentalnim zdravljem, niti postoje kadrovski i stacionarni uslovi za to. Kada je riječ o tercijarnom nivou, u Crnoj Gori ne postoji institucija koja se bavi liječenjem psihičkih poremećaja kod djece, niti kadar sa završenom specijalizacijom iz ove oblasti, pa se djeca uzrasta od 16 do 18 godina sa psihičkim poremećajima koji zahtijevaju bolnički tretman liječe na Psihijatrijskoj klinici Kliničkog centra Crne Gore.

Zlatni savjetnici Zaštitnika Nikola Ristić, Milica Radulović i Jovan Aleksić su informisali o rezultatima ankete kojom su obuhvatili 260 djece iz različitih gradova Crne Gore, uzrasta od 13 do 16 godina. Skoro 60% anketirane djece izjavilo je da pedagoško-psihološke službe u njihovoj školi organizuju određene van-nastavne aktivnosti, ali oni nemaju slobodu da samoinicijativno posjete psihologa i pedagoga. Čak 47% anketirane djece nije upoznato sa postojanjem centara za djecu sa posebnim potrebama, centara za mentalno zdravlje i savjetovašta za mlade u okviru primarne zdravstvene zaštite. Iako su upoznati sa postojanjem lokalnih kancelarija za mlade, smatraju da su one namijenjene prevenciji narkomanije i bolesti zavisnosti. Djeca se svakodnevno suočavaju sa brojnim izazovima koji mogu ugroziti njihovo mentalno zdravlje, pa bi servisi podrške, pomoći i zaštite morali biti brojniji i dostupniji.

Zaključeno je da postoji nedovoljna pravna uređenost zaštite mentalnog zdravlja djece, kao i nedovoljna implementacija strateških dokumenata i programa promocije mentalnog zdravlja djece. Mali je broj programa podrške i usluga u zajednici namijenjenih djeci i njihovim porodicama radi obezbjeđivanja adekvatnog rasta i razvoja, ne postoje specijalizovani stručnjaci i institucije za dijagnostiku, tretman i liječenje djece sa smetnjama u mentalnom zdravlju. Takođe, neophodno je ojačati međusektorsku saradnju u promociji, prevenciji i tretmanu zdravlja djece.

U cilju adekvatnog, blagovremenog i sveobuhvatnog rješavanja uočenih problema, Zaštitnik je uputio više Preporuka Vladi Crne Gore i nadležnim ministarstvima zdravlja, prosvjete, rada i socijalnog staranja, sporta, kulture, kao i lokalnim samoupravama. Preporuke se, između ostalog, odnose na donošenje sveobuhvatne nacionalne strategije za djecu, zasnovane na Konvenciji UN o pravima djeteta i normativnog okvira o mentalnom zdravlju djece zasnovanog na ljudskim pravima, kao i na definisanje preciznih mehanizama multisektorske saradnje u cilju obezbjeđivanja mentalnog zdravlja djece i uspostavljanje odgovarajućeg sistema finansiranja usluga promocije, prevencije i liječenja mentalnog zdravlja.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković